

แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์
Guidelines for the Cooperation Building of Drug Prevention and Solution of
the Community Leaders in Uttaradit Province

ภาค ทาสีเงิน¹

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

E-mail: patcha_par@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 242 คน และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 10 คน เลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางคำนวณจากสูตร Taro Yamane จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมและสอดส่อง ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
2. แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพยา ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพยา ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว และควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน ปัญหายาเสพติด ผู้นำชุมชน

Abstract

The objectives of this study were to study the problems and build the guidelines for the cooperation building of drug prevention and solution of the community leaders in Uttaradit province. The sample of this study were split in 2 groups; 242 samples of community leaders which were sub-district headmen and village headmen in Uttaradit areas, and 10 sampled interviewees who were involved in the cooperation to prevent and solve drug abuse of community leaders in the province. The sample size was chosen by using Taro Yamane's table; the simple random sampling was then employed. The tools of this study were questionnaires and interview forms regarding the guidelines of building cooperation to prevent and solve the drug abuse for community leaders in Uttaradit province. The data analysis were done by using the statistics namely percentage, average and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The problems of cooperation and drug addict solution of community leaders in Uttaradit province were found in planning, control and watch-out, treating the drug addicted problem, and strengthening the communities. The overview of all problems was found at a moderate level. For the most part strengthening the communities was mostly found to be problematic.

2. The guidelines of building cooperation to prevent and solve the drug use for community leaders in the province were that the government sectors should have sessions to clarify the action plans between community leaders and people in communities, for tuning their understanding in the same direction. Moreover, the community leaders were supposed to take control and take care of the drug users, drug addicted and drug criminals continuously and seriously. The government units were expected to support and promote the community leaders through trainings and seminars regarding psychological counseling for the drug users, drug addicted and their families. Furthermore, there should be serious promotions for people in communities to get involved in the prevention and solution of the drug uses in their communities.

Keywords: Prevention and Solving Cooperation Guideline, Drug Problems, Community Leaders

บทนำ

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยที่ทุกๆ รัฐบาลให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งในด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงของประเทศ คณะรัฐบาลในปัจจุบันก็เช่นเดียวกัน ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีการกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจังในทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2553) คือ การเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้้อย่างยั่งยืน ซึ่งจำต้องเร่งดำเนินงานทั้งทางด้านการปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า และการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศ

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็ง โดยที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้งสามเสาหลักคือ เสาหลักที่ 1 ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน เสาหลักที่ 2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเสาหลักที่ 3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ควรมี

การดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน การกำหนดการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติจึงควรมีความครอบคลุมทั้งสามเสา เพื่อประกอบกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สมบูรณ์ โดยมีคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติเป็นกลไกระดับประเทศในการประสานการดำเนินงาน และติดตามความคืบหน้าในภาพรวมทุกเสา และมีหน้าที่สำคัญในการผลักดันและสนับสนุนหน่วยงานราชการต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้มีการจัดทำแผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2553) รวมถึงจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีชายแดนติดกับประเทศลาว ซึ่งในปัจจุบันได้เปิดเป็นด่านถาวรที่เรียกกันว่า “ช่องภูซำชายแดนไทย-ลาว” อยู่ในตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก เป็นการต้อนรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการค้าขายสินค้าที่มีเสรีภาพ ทำให้การเข้าออกระหว่างรอยต่อของประเทศนั้นเป็นจุดอ่อนและสามารถลำเลียงสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ เข้ามายังประเทศไทยได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็น น้ำมัน บุหรี่ เหล้า ยาเสพติดอื่นๆ รวมถึงสินค้าลิขสิทธิ์ต่างๆ ที่ต้องมีการกวดขันอย่างหนัก ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก (ผู้จัดการออนไลน์ ออนไลน์ 2556) เนื่องจากมีการคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น ทำให้สะดวกต่อการลำเลียงยาเสพติดและเปลี่ยนรูปแบบการลำเลียงเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ยาก

ต่อการตรวจค้น ทำให้ผู้รับผิดชอบต้องมีการประชุมและจัดเป็นวาระแห่งชาติเพื่อยับยั้งการทำผิดกฎหมายต่อไป

สำหรับการดำเนินงานระดับชุมชนท้องถิ่น ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นต้นมา นโยบายการพัฒนาประเทศใช้หลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการและการพัฒนา โดยรัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกำหนดให้หน่วยงานต่างๆ ถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 ภารกิจหนึ่งที่รัฐบาลมีข้อสั่งการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนไปดำเนินการ คือ ภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (พิสุทธ์ ภูเงิน 2551) เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ หลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านความเชื่อ ด้านความคิด ด้านวิถีชีวิต และอาชญากรรม เป็นต้น ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชนและจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในระดับท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกจากการทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองแล้ว ยังต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชนเพื่อให้เป็นเครือข่ายในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันก็ต้องวางแผนบริหารจัดการด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องพัฒนาศักยภาพในหลายด้าน ทั้งด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการ และกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติด (จักรกฤษ พินญาพงษ์ และคณะ 2545) ตามที่ชุมชนได้มีการพัฒนาขึ้นในทุกด้าน เป็นผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าเพื่อให้ทัดเทียมกับชุมชน

ที่มีการพัฒนาแล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว เศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในที่สุดแล้วก็เกิดปัจจัยต่างๆ ที่จะเป็นต้นเหตุให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนเดือดร้อนและได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก เป็นหน้าที่หลักของผู้นำชุมชนเนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ต้องร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ ให้เบาบางลงและในบางเรื่องก็ควรที่จะไม่ให้เกิดขึ้นอีก ซึ่งการแก้ไขปัญหาอันจะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ ที่จะมีกลไกในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง (สมหมาย แจ่มกระจ่าง และคณะ 2551) คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การช่วยเหลือตนเองของคนในชุมชน การใช้ทรัพยากรในชุมชน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคนในชุมชน การร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชน ความสมดุลกับการพัฒนา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี เพื่อทราบถึงการร่วมมือของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสำหรับข้อมูลที่ได้รับสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อแสวงหาความร่วมมือ วางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจากชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้นำชุมชนตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี 9 อำเภอ 65 ตำบล 610 หมู่บ้าน ประกอบด้วย จำนวน 65 คน ผู้ใหญ่บ้าน 545 คน โดยประชากรทั้งหมดรวมทั้งสิ้น 610 คน เลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางคำนวณได้จากสูตร Taro

Yamane จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลาก จำนวน 242 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้เครื่องมือการศึกษาที่เป็นแบบสอบถาม และผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทุกด้าน

รายการ	ระดับปัญหา		ลำดับที่	การแปลผล
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	3.28	0.789	1	ปานกลาง
2. ด้านการควบคุมและสอดส่อง	3.10	0.866	2	ปานกลาง
3. ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	2.99	0.759	3	ปานกลาง
4. ด้านการวางแผน	2.90	0.851	4	ปานกลาง
รวม	3.07	0.816		ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนใน

จังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทุกด้านโดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$)

ตารางที่ 2 แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการวางแผน

ข้อ	แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	ความถี่	ร้อยละ
1.1	หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	167	69.00
1.2	ผู้นำชุมชนกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดทำแผนให้ครอบคลุม ชัดเจน และสอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน	132	54.50
1.3	ผู้นำชุมชนควรมีการวิเคราะห์ชุมชน และสถานการณ์ปัญหาเสพติดของชุมชนก่อนมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน	118	48.80
1.4	ควรมีการอบรม สัมมนา เพิ่มทักษะความรู้เรื่องการวางแผนแก่ผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง	110	45.50
1.5	ควรมีการทำประชาคมของแต่ละชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	114	47.10
1.6	ควรมีการเก็บข้อมูลหรือจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติดให้เป็นปัจจุบัน เพื่อจัดทำแผนในการแก้ไขปัญหาเสพติดต่อไปในอนาคต	134	55.40
1.7	ควรนำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมาใช้ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	123	50.80
1.8	อื่นๆ	11	4.50

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการวางแผน คือ หน่วยงานราชการ

ควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ร้อยละ 69.00

ตารางที่ 3 แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการควบคุมและสอดส่อง

ข้อ	แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความถี่	ร้อยละ
2.1	ผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง	144	59.50
2.2	ควรมีหน่วยงานสำหรับดูแลความปลอดภัยให้กับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	142	58.70
2.3	ผู้นำชุมชนควรกำหนดมาตรการในการควบคุมดูแล และสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม	108	44.60
2.4	หน่วยงานภาครัฐควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการควบคุมดูแล และสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดและผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนอย่างชัดเจน	120	49.60
2.5	อื่นๆ	19	7.90

จากตารางที่ 3 พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการควบคุมและสอดส่อง คือ ผู้นำ

ชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ร้อยละ 59.50

ตารางที่ 4 แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ข้อ	แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความถี่	ร้อยละ
3.1	หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ ปรีกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว	158	65.30
3.2	ผู้นำชุมชนควรติดตามผลการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ผู้ติดยาเสพติดกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก	151	62.40
3.3	หน่วยงานภาครัฐควรถูกกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดเบื้องต้น ในระดับชุมชน	126	52.10
3.4	ผู้นำชุมชนควรเฝ้าระวังไม่ให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีการใช้สารเสพติดในระหว่างการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง	102	42.10
3.5	ควรจัดให้มีบุคลากรภายนอกชุมชนมาให้ความรู้และวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับผู้ติดยาเสพติดในชุมชน เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) อาสาสมัครเฝ้าระวังยาเสพติด	77	31.80
3.6	อื่นๆ	4	1.70

จากตารางที่ 4 พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด คือ

หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว ร้อยละ 65.30

ตารางที่ 5 แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ข้อ	แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	ความถี่	ร้อยละ
4.1	ควรสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด	121	50.0
4.2	ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง	126	52.10
4.3	ควรมีการทำประชาคมแสดงความคิดเห็นร่วมกันในชุมชน เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน	125	51.70
4.4	กำหนดบทบาทหน้าที่และการประสานงานให้กับผู้นำชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างทั่วถึง	101	41.70
4.5	สร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและหน่วยงานอื่นในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด แข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด	119	49.20
4.6	ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในชุมชน มีความรักสามัคคีกัน ร่วมกันดูแลชุมชนและนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน	112	46.30
4.7	อื่นๆ	4	1.70

จากตารางที่ 5 พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง ร้อยละ 52.10

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผนคือ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่ต่อเนื่อง ด้านการควบคุมและสอดส่องคือ ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดไม่ต่อเนื่อง ทำให้กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดคือ ครอบครัวปกปิดข้อมูลผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่

รายงานข้อมูลไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง ทำให้ชุมชนไม่สามารถคัดกรองผู้เสพให้เข้ารับการบำบัดได้ตรงตามเป้าหมายที่แท้จริง และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคือ ประชาชนในชุมชนขาด การมีส่วนร่วมในการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยชุมชนสามารถร่วมจัดการตนเองได้

2. แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ แยกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน คือ หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ร้อยละ 69.0 ด้านการควบคุมและสอดส่อง คือ ผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ร้อยละ 59.5 ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด คือ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว ร้อยละ

65.3 และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง ร้อยละ 52.1

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาปัญหาการสร้างความร่วมมือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัด อุตรดิตถ์ พบว่าปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1. ด้านการวางแผน ปัญหาหลักคือการ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดไม่ต่อเนื่อง เพราะผู้นำชุมชน/คณะทำงานฯ ขาด ความรู้ความเข้าใจในการทำประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล และ กระบวนการจัดทำแผน เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธีระ แก้วกล้า (2548) เรื่อง การมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี: อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ หมู่บ้านในการประชุมเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมีประมาณ ปีละหนึ่งถึงสองครั้ง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ขององค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.2. ด้านการควบคุมและสอดส่อง พบว่า ปัญหาหลักที่สำคัญได้แก่ ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด รักษาอาการติดยาเสพติดไม่ต่อเนื่อง ทำให้กลับไปเสพยา เสพติดซ้ำอีก ทั้งนี้เพราะว่าสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เป็น ตัวช่วยและสภาพจิตใจของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดยังไม่เข้มแข็งพอ สอดคล้องกับ สมนึก ปัญญาสิงห์และคณะ (2541) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจและพฤติกรรมการใช้ยาเสพ ติดซ้ำหลังเลิกพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี ยาบ้าในพื้นที่ 3 จังหวัด (ขอนแก่น ชัยภูมิและเลย) พบว่า สาเหตุและเงื่อนไขการใช้ยาเสพติดซ้ำ (ยาบ้า) ในกลุ่มวัยรุ่น มีสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ต้องกลับไปเสพใหม่ (เสพซ้ำ) คือ เพื่อนชวน รองลงมาคือ อยากลองเสพยาบ้าซ้ำอีกจิตใจ ไม่เข้มแข็งพอที่จะเลิกเสพยาบ้า เชื่อว่าทำงานได้มากขึ้น เชื่อว่าสร้างความสุขได้ หาซื้อง่าย ใช้สะดวก กลุ่มใจ เสียใจ

และครอบครัวมีปัญหาตามลำดับ ในกลุ่มผู้ใหญ่ (หัวหน้า ครอบครัว) และวัยทำงาน พบว่าสาเหตุที่สำคัญทำให้ต้อง กลับไปเสพใหม่ (เสพซ้ำ) คือเชื่อว่าเมื่อเสพยาบ้าแล้ว สามารถทำงานได้มากขึ้น รองลงมาคือ พรอคพวกเพื่อนฝูง ชวนและแนะนำให้เสพ อยากลองเสพยาบ้าซ้ำอีก ความ อยากใช้ยาเพิ่มขึ้น หาซื้อง่ายใช้สะดวก จิตใจไม่เข้มแข็งพอที่ จะเลิกยาบ้า กลุ่มใจเสียใจและครอบครัวมีปัญหาตามลำดับ ในด้านการตัดสินใจเสพยาบ้าซ้ำ (การกลับไปเสพใหม่) สำหรับกลุ่มเยาวชน พบว่าปัจจัยร่วมหลายปัจจัยประกอบ กัน เช่นการไม่ยอมรับ ไม่ให้ออกสาดและไม่ให้กำลังใจแก่ผู้ พยายามจะเลิกเสพยาบ้า รวมทั้งสภาพแวดล้อมไม่ีรอบตัว ของผู้เสพยาบ้า

1.3. ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ประเด็นปัญหาคือ ครอบครัวปกปิดข้อมูลผู้เสพยาเสพติด ในพื้นที่ รายงานข้อมูลไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง ทำให้ชุมชน ไม่สามารถคัดกรองผู้เสพให้เข้ารับการบำบัดได้ตรงตาม เป้าหมายที่แท้จริง ทำให้ผู้นำชุมชน/คณะทำงานฯ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภรณ์ สายอ้าย (2551) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรณรงค์ป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ผู้นำชุมชน และแกนนำไม่เข้มแข็ง ขาดแกนนำและอาสาสมัคร ผู้ปกครองของผู้ป่วยที่เสพสารเสพติดไม่ยอมรับว่าบุตร หลานติดยาและปกปิดข้อมูล

1.4. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน ประเด็นที่เป็นปัญหามากคือประชาชนในชุมชนขาด การมีส่วนร่วมในการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยชุมชนสามารถร่วมจัดการ ตนเองได้ เพราะคนในชุมชนขาดจิตสำนึกรักชุมชน เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตนจนมองข้ามปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อ ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พลเดช ปิ่นประทีป (2546) บทความเรื่องนัยถ้อยหลังประกาศชัยชนะ ยาเสพติดเพื่อในหลวง ถึงบทบาทการแก้ไขปัญหาเสพติด จากชุมชนพบว่า ขบวนการชุมชนเข้มแข็งที่ร่วมกันถักทอ เชื่อมโยงเข้ามาทั่วแผ่นดิน เพื่อช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่และ เผ่ากระวังชุมชนของตนนั้น ยังมีความเข้มแข็งในเชิงคุณภาพ ได้ไม่ครอบคลุมพอที่จะวางใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชน เมือง กระบวนการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน นั้นเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้และ พัฒนาศักยภาพอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะใช้สิ่งการให้เข้มแข็ง

โดยรวดเร็วทันใจไม่ ยิ่งชุมชนเมืองโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นชุมชนที่ถูกทำให้อ่อนแออย่างต่อเนื่องจากภาวะแวดล้อมของการพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมายาวนานหลายทศวรรษก็ยิ่งต้องการเวลามากน้อย ดังนั้นงานพลังชุมชน-พลังแผ่นดินซึ่งภาคประชาสังคมและภาครัฐร่วมมือกันดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาจะต้องมีวิธีการดำเนินงานต่อไปอย่างเข้มแข็งเป็นพิเศษในพื้นที่เมืองและชุมชนเมืองทุกแห่งทั่วประเทศ

2. แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1. ด้านการวางแผน แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์คือ หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เหตุเพราะคนในชุมชนจะทราบปัญหาของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี สามารถร่วมกันวางแผนการแก้ไขสุขภาพเสพติดให้โทษได้อย่างครอบคลุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาน กิมปี (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พลังเครือข่ายชุมชนต่อการแก้ไขสุขภาพเสพติด ได้กล่าวถึงเหล่าสมาชิกเครือข่ายจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจหาทางเลือก การวางแผนการปฏิบัติและร่วมในการประเมินผล ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่จะทำให้สมาชิกเครือข่ายในชุมชนมีความเป็นหนึ่งเดียว ผลจากการวิจัยพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนก่อให้เกิดพลังในการแก้ไขสุขภาพเสพติด โดยมีจุดเริ่มต้นที่คนในชุมชนได้รับรู้ปัญหาจนเกิดความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน การได้รับการกระตุ้นจากภายนอก โดยการศึกษาดูงาน การประชุม อบรมสัมมนา เป็นการนำความรู้เดิมของตนเองและความรู้ที่ได้รับจากภายนอกมาผสมผสานกันขึ้น เพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ไขสุขภาพเสพติดที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนของตนเอง มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม มีการกำหนดมาตรการทางสังคมหรือกฎเกณฑ์ของชุมชนซึ่งเป็นผลโดยอ้อมการจัดกิจกรรมต่างๆ นั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน คือ สามารถลดจำนวนผู้ติดยาและผู้ค้ายา ตลอดจนสามารถจำกัดวงของผู้ติดยาเสพติดได้ ผลสำเร็จดังกล่าวทำให้เกิดเครือข่ายทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชน เป็นพลังเครือข่ายชุมชนที่ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขสุขภาพเสพติดได้เป็นผลสำเร็จ

2.2. ด้านการควบคุมและสอดส่อง แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์คือ ผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพราะการมีมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดบทลงโทษสูงสุดและการให้หน่วยงานราชการโดยเฉพาะตำรวจและหน่วยงานปกครองใช้มาตรการต่างๆ เข้าไปแก้ไขสุขภาพเสพติดจะเป็นแนวทางที่ชัดเจนและเด็ดขาด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรวิทย์ ตันติเจริญ และคณะ (2548) เรื่อง การประเมินผลแผนงานแก้ไขสุขภาพเสพติดอำเภอเมืองพิจิตร ปี 2547 พบว่าการประเมินด้านสภาพแวดล้อมพบว่าการเน้นการเฝ้าระวังให้ปัญหาสุขภาพเสพติดอยู่ในระดับที่ควบคุมได้และสามารถบูรณาการภารกิจของทุก หน่วยงานร่วมกันทำงานยาเสพติดในระดับชุมชน หมู่บ้านอย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดอำเภอเมืองพิจิตรเป็นกลไกในการประสานการดำเนินงานและสนับสนุนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

2.3. ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขสุขภาพเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์คือ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ ปรีกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว ซึ่งสอดคล้อง กาญจนา สิมะนราธร (2547) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการคิดและวิธีทำงานของผู้นำชุมชนสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหาสุขภาพเสพติด พบว่า การป้องกันและควบคุมปัญหาสุขภาพเสพติดสามารถแก้ปัญหาได้ทางหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากการเข้ารับการฝึกอบรมยาเสพติดที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเพื่อให้ผู้นำชุมชนได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและสามารถนำไปเผยแพร่ได้ในชุมชน การนำโปสเตอร์เกี่ยวกับยาเสพติดมาติดตามชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพเสพติด การจัดอาสาสมัครเพื่อคอยสอดส่องดูแลสมาชิกในชุมชนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและยังคอยเฝ้าระวังบุคคลภายนอกที่เข้ามาในชุมชน

2.4. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขสุขภาพเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขสุขภาพเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง

ชุมชน ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่คนในชุมชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ขาดความร่วมมือร่วมใจปกป้องชุมชนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กานต์ ไทยาภิรมย์ (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐ และภาคชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาเครือข่ายประชาคมข้ามมุง ตำบลข้ามมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษพบว่าความร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายชุมชน โดยผ่านกระบวนการ สร้างจิตสำนึกของชุมชนให้เกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งภาครัฐและชาวบ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ยุทธวิธีในการทำงาน มุ่งเน้นกระบวนการทำงาน 3 ด้าน หลักในการขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน คือ 1) การสร้างจิตสำนึกร่วมกันในชุมชนให้มีการตระหนักถึงปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในชุมชน 2) การทำงานอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่สนใจในการแก้ไขและป้องกันปัญหาในทุกประเด็นที่มีการขับเคลื่อนงาน ทั้งการระดมปัญหาการดำเนินกิจกรรม หรือการขยายเครือข่าย 3) การทำงานเชิงสร้างสรรค์เครือข่ายได้ใช้กลยุทธ์การทำงาน เชิงสันติวิธีและไม่ใช้วิธีการบังคับให้คนในชุมชนเข้ามาเป็นแนวร่วม ใช้หลักเมตตากรุณาความเกื้อกูลในชุมชนและใช้กิจกรรมที่น่าสนใจดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการทำงานเครือข่ายโดยผ่านกลไกความร่วมมือทั้งภาครัฐและชุมชนเกิดแนวทางและโอกาสในการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาความแตกต่าง แนวคิด รวมทั้งแนวทางในการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนของแต่ละพื้นที่ในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ หรือจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชน
3. ควรศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษของอาสาสมัครที่ทำงานเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ด้านการสร้างชุมชนบำบัด เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่แต่ละชุมชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมพู และรองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำทางวิชาการด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. **ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2553**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2553.
- การปกครอง, กรม. **คู่มือการปฏิบัติงานสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2542.
- กาญจนา สิมะนราธร. **กระบวนการคิดและวิธีทำงานของผู้นำชุมชนสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหายาเสพติด**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- กานต์ ไทยาภิรมย์. **การทำงานร่วมระหว่างภาครัฐและภาคชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาเครือข่ายประชาคมข้ามมุง ตำบลข้ามมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- จักรกฤษณ์ พิญาพวงษ์. **รูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชนโดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน กรณีตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, 2545.
- จิราภรณ์ สายอ้าย. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- ธีระ แก้วกล้า. **การมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา

- บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2548.
- ปาน กิมปี. รายงานการวิจัยเรื่อง พลังเครือข่ายชุมชน
ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด, 2543.
- พรวิทย์ ตันติเจริญ และ ผ่องพรรณ ธีระวัฒนศักดิ์, สุนทร
กิตติวรรณ. การประเมินผลแผนงานแก้ไข
ปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองพิจิตร ปี 2547.
พิจิตร: สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองพิจิตร,
2548.
- พลเดช ปิ่นประทีป. นับอลยหลังประกาศชัยชนะ
ยาเสพติดเพื่อในหลวง. 22 มีนาคม 2546.
หน้า 6.
- พิสุทธิ ภูเงิน. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณี
ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง
โสภพระ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. การตัดสินใจและพฤติกรรมการใช้
ยาเสพติดซ้ำหลังเลิกพฤติกรรมการใช้เสพติด:
ศึกษาเฉพาะกรณียาบ้าในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด
(ขอนแก่น ชัยภูมิ และเลย). (ออนไลน์)
2541 (อ้างเมื่อกรกฎาคม 2541). จาก [http://
www.oncb.go.th/c2-research.htm](http://www.oncb.go.th/c2-research.htm)
- พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนัก.
ครอบครัวเข้มแข็งป้องกันยาเสพติด จากจุดเริ่ม
ต้นสู่บริบทประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ส่วนวิชาการ
ด้านยาเสพติด, 2553.
- สมหมาย แจ่มกระจ่าง. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน: กรณีศึกษาการจัดทำแผนชุมชน
เทศบาล ตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี. วารสาร
การศึกษาและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ปีการศึกษา 2551. 2,2 (มิถุนายน
2551): 1-6.